

Sygn. akt I ZO 79/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie dyscyplinarnej przeciwko M. K. sędziego Sądu Okręgowego w R.
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 10 stycznia 2023 r.
wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych
o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Barbary Skoczowskiej od udziału
w sprawie o sygn. akt I ZSK 16/22,
na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

postanawia:

nie uwzględnić wniosku

UZASADNIENIE

W dniu 28 listopada 2022 r. (data wpływu) Zastępca Rzecznika Sędziów Sądów Powszechnych złożył w Sądzie Najwyższym – Izba Odpowiedzialności Zawodowej pisemny wniosek o wyłączenie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. Barbary Skoczowskiej sędzi Sądu Najwyższego od udziału w sprawie dyscyplinarnej o sygn. akt I ZSK 16/22, która została jej przydzielona zarządzeniem Prezesa Izby Odpowiedzialności Zawodowej nr 25/22 z dnia 27 września 2022 r., jako sędziemu sprawozdawcy.

W uzasadnieniu pisma wnioskodawca argumentował, iż pismem z dnia 11 października 2022 r. został zawiadomiony, iż sprawę o sygn. akt I ZSK 16/22 w pierwszej instancji rozpoznawać będzie Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej w składzie jednoosobowym z udziałem SSN Barbary Skoczowskiej. Wyznaczenie w sprawie dotyczącej umorzenia

postępowania składu jednoosobowego, którą zgodnie z art. 110 § 1 pkt 1 lit. b p.u.s.p. winien rozpoznawać skład złożony z dwóch sędziów i ławnika, w ocenie Zastępcy Rzecznika Sędziów Sądów Powszechnych „samo przez się prowadzić musi do powstania okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędzi Barbary Skoczkovskiej w tej sprawie.” Wątpliwość co do bezstronności SSN Barbary Skoczkovskiej uzasadnia też fakt, iż zarówno Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, jak i jego Zastępcy nie zostali powiadomieni o terminie posiedzenia.

Ponadto SSN Barbara Skoczkovska wyraziła pejoratywny stosunek do Zastępcy Rzecznika Sędziów Sądów Powszechnych w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 listopada 2022 r. w sprawie I ZZ 6/22, przedstawiając jego działalność w negatywnym świetle. Zakwestionowała konstytucyjny porządek Rzeczypospolitej Polskiej składając wraz z 29 sędziami Sądu Najwyższego pisemne oświadczenie, w którym odmówiła wykonywania czynności orzeczniczych z sędziami powołanymi do pełnienia urzędu na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, podczas gdy na pierwszy urząd sędziowski została powołana w dniu 16 stycznia 1952 r. przez Radę Państwa PRL, na podstawie Konstytucji z 1952 r.

Konkludując, zdaniem wnioskodawcy, SSN Barbara Skoczkovska z uwagi na powyższe okoliczności w rozpoznawanej sprawie „nie jest i nie będzie bezstronna, albowiem będzie dążyła do wydania orzeczenia o uprzednio założonej treści”.

Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej zważył, co następuje.

Wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Barbary Skoczkovskiej od udziału w sprawie o sygn. akt I ZSK 16/22 nie zasługuje na uwzględnienie.

Z art. 41 § 1 *in fine* wynika, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Wyłączenie dotyczy konkretnego postępowania i nie można jego przyczyny rozciągać na inne

postępowania prowadzone przez tego samego sędziego. W dotychczasowym orzecznictwie konsekwentnie prezentowany jest pogląd, iż twierdzenie o bezstronności sędziego w danej sprawie, musi być wykazane i racjonalnie uzasadnione. Uzasadniona wątpliwość, o której mowa w art. 41 § 1 k.p.k. musi zatem istnieć obiektywnie, a nie tylko w subiektywnym odczuciu strony składającej wniosek o wyłączenie. Chodzi wszakże o wątpliwość, którą w oparciu o zaistniałą okoliczność mogłaby powziąć każda inna, rozsądnie oceniająca sytuację i nie zaangażowana w spór osoba. Nie stanowi zarazem przyczyny wyłączenia sędziego sama podejrzliwość strony, czy też utrata wiary w bezstronność sędziego, wynikająca z jej subiektywnego odczucia. Uwagi powyższe odnoszą się do takiego zachowania sędziego na sali rozpraw oraz poza nią, z którego mogłoby wynikać, że sędzia jest w określony sposób nastawiony do uczestników postępowania lub do sprawy. Chodzi tu o zachowanie sędziego odnoszące się zarówno do oceny rozpoznawanej sprawy przed wydaniem rozstrzygnięcia, jak i o wyrażanie pewnych opinii oceniających uczestników postępowania, które może świadczyć o określonym nastawieniu sędziego do sprawy lub osób w niej uczestniczących (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2021 r., V KK 39/21, LEX nr 3148244). Uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziego zachodzi jedynie wówczas, gdy sędzia swój pogląd ujawnia przed rozpoznaniem sprawy lub w trakcie jej rozpoznawania, wyraźnie zmierzając w kierunku potwierdzenia swojej pierwotnej oceny sprawy, lub artykułuje swój stosunek do strony (zob. wyrok SN z 31.05.1985 r., V KRN 333/85, OSNPG 1985/10, poz. 129; wyrok SN z 27.01.1971 r., III KR 213/70, LEX nr 479162; M. Jankowski, Instytucja wyłączenia sędziego w polskim procesie karnym, NP 1986/9, s. 68–70; por. postanowienie SA w Krakowie z 13.11.1997 r., II Aka 210/97, KZS 1997/11–12, poz. 55; postanowienie SA w Krakowie z 12.11.1998 r., II AKa 199/98, KZS 1998/12, poz. 34, LEX nr 35284; postanowienie SA w Krakowie z 2.09.1998 r., II AKo 75/98, KZS 1998/9, poz. 16; postanowienie SN z 24.09.2008 r., III KK 73/08, KZS 2009/3, poz. 19; wyrok SN z 8.02.2011 r., V KK 227/10, OSNKW 2011/4, poz. 35; postanowienie SN z 24.09.2008 r., III KK 73/08, LEX nr 465883; wyrok SN z 14.10.1960 r., II K 250/60, OSNPG 1961/1, poz. 9; wyrok SN z 19.07.1960 r., I K 101/60, OSPiKA 1962/2, poz. 51; J. Kosonoga, *ludex suspectus...*, s. 446 i n.). Wątpliwość co do

bezstronności sędziego, rozumianej jako brak uprzedniego nastawienia oraz uprzedzeń do sprawy i do uczestników procesu, musi istnieć obiektywnie i poddawać się zewnętrznej ocenie i weryfikacji. Nie może to być jedynie subiektywne odczucie strony. Dla oceny tego, że wątpliwości tego rodzaju są zasadne, w literaturze i orzecznictwie proponuje się przeprowadzenie testu przeciętnego obserwatora, co polega na przyjęciu, że przyczyna podana we wniosku jest uzasadniona, jeżeli jest ona w stanie wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego u nieuprzedzonego w jakimkolwiek kierunku członka społeczeństwa, jednakże zakładając, że znajdowałby się on w sytuacji oskarżonego w danej sprawie (R. Łyczywek, *Zarzut iudicis suspecti...*, s. 1400; wyrok SN z 18.03.2009 r., IV KK 380/08, LEX nr 491543; wyrok SN z 8.01.2009 r., III KK 257/08, LEX nr 532400; wyrok SN z 8.02.2011 r., V KK 227/10, OSNKW 2011/4, poz. 35; wyrok SN z 8.01.2009 r., III KK 257/08, Prok. i Pr.-wkł. 2009/5, poz. 14; postanowienie SA we Wrocławiu z 1.08.2001 r., II AKo 312/01, OSA 2001/12, poz. 91).

Przenosząc powołane judykaty na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych w złożonym wniosku nie wykazał, że SSN Barbara Skoczowska dokonała oceny przydzielonej jej sprawy o sygn. akt I ZSK 16/22 przed jej rozpoznaniem, bądź też wyrażała opinię oceniającą uczestników tego postępowania, które świadczyłyby o jej nastawieniu do sprawy lub osób w nim uczestniczących. Wbrew stanowisku wnioskodawcy, podniesione przez niego okoliczności nie dają podstawy do wnioskowania, iż w rozpoznawanej sprawie SSN Barbara Skoczowska „nie jest i nie będzie bezstronna, albowiem będzie dążyła do wydania orzeczenia o uprzednio założonej treści.”

Przede wszystkim zauważyć należy, iż zdecydowana większość okoliczności, na których oparty jest wniosek, ma charakter abstrakcyjny i nie jest bezpośrednio związana ze sprawą o sygn. akt I ZSK 16/22, w której SSN Barbara Skoczowska jest sprawozdawcą.

Odnośnie do okoliczności przedstawienia negatywnej oceny działalności Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych w uzasadnieniu orzeczenia wydanego innym postępowaniu przypomnieć należy, iż

wylączenie dotyczy konkretnego postępowania i nie można jego przyczyny rozciągać na inne postępowania prowadzone przez tego samego sędziego.

Także oświadczenie, o którym mowa we wniosku, nie zostało złożone w sprawie o sygn. akt I ZSK 16/22, zaś jego treść nie wskazuje na to, iż ww. sędzia jest dokonała oceny przydzielonej jej sprawy i występujących w niej uczestników, a w konsekwencji „będzie dążyła do wydania orzeczenia o uprzednio założonej treści”. Analiza treści ww. oświadczenia wskazuje na to, iż jest ono jedynie emanacją poglądu prawnego wyrażanego przez m.in. SSN Barbarę Skoczkovską, który w realiach niniejszej sprawy samoistnie nie może *a priori* przesądzać o braku jej bezstronności. Konieczne jest wykazanie konkretną argumentacją, iż okoliczność powyższa w realiach niniejszej sprawy może mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, czego nie uczynił wnioskodawca.

Odnosnie do okoliczności powołania SSN Barbary Skoczkovskiej na pierwszy urząd sędziowski w dniu 16 stycznia 1952 r. przez Radę Państwa PRL, na podstawie Konstytucji z 1952 r. należy przypomnieć, iż zgodnie z art. 28 § 4 i 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1904 z późn. zm.). okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Jedyną okolicznością dotyczącą bezpośrednio postępowania w sprawie o sygn. akt I ZSK 16/22 i podniesioną we wniosku o wylączenie jest fakt wydania przez SSN Barbarę Skoczkovską zarządzenia o skierowaniu jej na posiedzenie bez udziału stron w celu rozpoznania kwestii umorzenia postępowania w składzie

jednoosobowym (zamiast 3 osobowego). Zauważyć jednak należy, iż wydane zarządzenie wywoływało skutki procesowe zarówno w stosunku do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, jak i obrońcy nieżyjącej obwinionej M. K.. Z uwagi skierowanie sprawy na posiedzenie bez udziału stron, żaden z uczestników postępowania nie został zawiadomiony o terminie posiedzenia. Odwołując się do oceny zaistniałej sytuacji procesowej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu - opartej na zobiektywizowanych przesłankach - nie sposób przyjąć, iż jest ona wyrazem uprzedzenia sędziego sprawozdawcy do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych w sprawie I ZSK 16/22. W oparciu o powyższe kryterium oraz okoliczności sprawy (śmierć obwinionej) brak jest także podstaw do wnioskowania, iż SSN Barbara Skoczowska „nie będzie bezstronna, albowiem będzie dążyła do wydania orzeczenia o uprzednio założonej treści”.

Wnioskowanie w powyższym zakresie pośrednio uzasadnia fakt, iż w dniu 28 listopada 2022 r. SSN Barbara Skoczowska wydała zarządzenie o odwołaniu posiedzenia wyznaczonego na 29 listopada 2022 r. oraz skierowaniu sprawy na posiedzenie z udziałem stron, którego termin zostanie wyznaczony z urzędu (k 154 v).

Mając powyższe na względzie postanowiono, jak na wstępie.